

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 25. februārī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mits un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 19/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2008. gada 9. decembra noteikumu Nr. 1013 “Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu” 17.4.1. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. un 105. panta pirmajiem trīs teikumiem.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka aprēķinu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un asenizāciju veic šādi: ja atsevišķais īpašums ir dzīvoklis, – proporcionāli dzīvoklī deklarēto personu skaitam, sadalot summu, kas veidojas pēc neapdzīvojamo telpu un mākslinieka darbnīcu īpašnieku vai nomnieku veikto maksājumu atskaitīšanas no dzīvojamās mājas kopējā maksājuma. Ja dzīvoklī nav

deklarēta neviena persona, aprēķinu veic kā par vienu deklarēto personu. Ja ziņas par deklarēto personu ir anulētas, pārrēķinu par iepriekšējiem norēķinu periodiem neveic.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzējam pieder dzīvoklis, kurā viņš dzīvo kopā ar sievu un dēlu, turpat ir deklarēta arī visu minēto personu dzīvesvieta. Pieteikuma iesniedzējam nezinot, dzīvesvietu šajā dzīvoklī deklarējusi arī kāda trešā persona. Par šo faktu viņš uzzinājis, saņemot pārvaldnieka rēķinu par pakalpojumiem, kur norādīts, ka maksa par atkritumu izvešanu aprēķināta par četrām, nevis trīs personām. Pieteikuma iesniedzējs vērsās pašvaldības iestādē ar lūgumu anulēt ziņas par personas dzīvesvietas deklarāciju viņam piederošajā dzīvoklī, un iestāde Dzīvesvietas deklarēšanas likumā noteiktajā kārtībā šīs ziņas anulēja. Dzīvojamās mājas pārvaldnieks, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteicies pārrēķināt maksu par atkritumu izvešanu par tiem periodiem, kuros trešā persona bija deklarējusies

Pieteikuma iesniedzēja īpašumā bez tiesiska pamata. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas dēļ viņam jāmaksā par pakalpojumu, kas nav sniegts. Tādējādi ar apstrīdēto normu Pieteikuma iesniedzējam esot aizskartas Satversmes 105. panta pirmajos trīs teikumos ietvertās pamattiesības un tā neatbilstot arī Satversmes 64. pantam.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Apstrīdētā norma ir formulēta nepārprotami, un Pieteikuma iesniedzējs atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā. Tādējādi konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējam nav reālu un efektīvu iespēju aizstāvēt aizskartās pamattiesības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Pieteikuma iesniedzējs par viņa īpašumā bez tiesiska pamata deklarēto personu uzzināja, saņemot dzīvojamās mājas pārvaldnieka 2024. gada 10. novembra rēķinu par sniegtajiem pakalpojumiem. Pašvaldības iestāde lēmumu par deklarētās dzīvesvietas ziņu anulēšanu pieņēma un tas stājās spēkā 2024. gada 18. decembrī. Tādējādi apstrīdētās normas tvērumam tipiskā situācijā Pieteikuma iesniedzējs pirmo reizi nokļuva brīdī, kad ziņas par deklarēto dzīvesvietu viņam piederošajā īpašumā tika anulētas. Tādēļ konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2024. gada 18. decembra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2025. gada 28. janvārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajos trīs teikumos nostiprinātajām tiesībām uz īpašumu. Ministru kabinets, izdodot apstrīdēto normu, neesot ievērojis tam likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. panta piektajā daļā doto pilnvarojumu.

Satversmes tiesa, vērtējot, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 105. panta pirmajiem trim teikumiem, noskaidro, vai pamattiesību ierobežojums noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi. Noskaidrojot, vai pamattiesību ierobežojums noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu tiesību normu, tiesa arīdza pārbauda, vai tas pieņemts atbilstoši Satversmes 64. pantam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2024. gada 4. decembra sprieduma lietā Nr. 2024-03-03 10. punktu*). Minētās pārbaudes ietvaros tiesa noskaidro pilnvarojošās normas saturu un mērķi, kā arī to, vai Ministru kabinets, izdodot attiecīgo normu, ir ievērojis tam likumā noteiktā pilnvarojuma robežas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 18. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-33-03 13. punktu*).

Pieteikumā ir sniegta konkrētās situācijas faktisko apstākļu izklāsts, citēta likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. panta piektā daļa un Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 2. panta otrā daļa. Tāpat pieteikumā pausts uzskats par to, ka apstrīdētajā normā ietvertajam tiesību uz īpašumu ierobežojumam nav racionāla pamata. Tomēr pieteikumā nav sniegta Pieteikuma iesniedzēja viedokļa juridiska argumentācija. Turklāt tiesību normu citāti bez

nepieciešamās juridiskās argumentācijas nav uzskatāmi par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē. Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums arī par to, kādēļ konkrētais ierobežojums nav pieņemts pienācīgā kārtībā un neatbilst samērīguma principam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (ieteikums Nr. 19/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis